

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบันได้นำเอาแนวคิดการสอนภาษาเชิงสื่อสาร (Communicative Approach) มาพัฒนาผู้เรียนให้มีโอกาสเรียนรู้ภาษาและใช้ภาษาอย่างกว้างขวางมากขึ้น แนวคิดดังกล่าวทำให้การเรียนการสอนภาษาแบบดั้งเดิมที่มีครูผู้สอนเป็นสำคัญ เปลี่ยนเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner Centered) ที่มีความคาดหวังว่าผู้เรียนจะได้มีโอกาสพัฒนาบทบาทจากผู้คอยรับการสั่งสอนมาเป็นผู้ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ตามอัธยาศัยที่ตนเองอยากรู้ หลายสิบปีที่ผ่านมา มีนักการศึกษา รวมถึงนักวิจัยทางภาษาหลายท่าน ได้พัฒนาและนำการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมาใช้ในบริบทการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนา การเรียนรู้ภาษาตามความสามารถและความสนใจมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ทั้งในและนอกห้องเรียนจนสามารถประยุกต์องค์ความรู้ที่มีไปใช้ได้จริงในสังคม ซึ่งในมุมมองของนักการศึกษาถือได้ว่าเป็นการพัฒนาผู้เรียนที่ยั่งยืนเพราะเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สปีปนนท์ เกตุทัต, 2543; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543; สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2543) ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจึงควรจัดกิจกรรมให้หลากหลายทั้งกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษา และกิจกรรมการฝึกผู้เรียนให้รู้วิธีการเรียนภาษาด้วยตนเองควบคู่กันอันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่พึ่งตนเองได้โดยการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้เพื่อการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

Holec (1981) เป็นผู้หนึ่งที่ได้บุกเบิกและเสนอแนวคิดที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนแบบพึ่งพาตนเอง (Learner Autonomy) โดยให้ความหมายของการเรียนแบบพึ่งพาตนเองไว้ว่า เป็นความสามารถที่คน ๆ หนึ่งต้องดูแลเอาใจใส่รับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง ขณะที่ Dickinson (1987) มองว่าการเรียนแบบพึ่งพาตนเองเกี่ยวข้องกับเจตคติที่มีต่อการเรียนรู้และความสามารถของตัวผู้เรียน และเป็นการเรียนรู้แบบอิสระ การเรียนแบบพึ่งพาตนเองเป็นสถานะที่ผู้เรียนต้องรับผิดชอบต่อการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของตนเองและการใช้ประโยชน์จากการตัดสินใจเหล่านั้น แนวคิดของ Holec และ Dickinson ได้มีอิทธิพลในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างกว้างขวางทั้งในแวดวงการศึกษาทั่วไปและการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสร้างเสริมการเรียนแบบพึ่งพาตนเองนั่นคือผู้เรียนสามารถควบคุมจุดประสงค์การเรียนรู้ภาษา เป้าหมายและวิธีการที่จะเรียนรู้ภาษานั้น การเรียนแบบพึ่งพาตนเองจะเกี่ยวข้องกับความสามารถ ความสนใจ ความรับผิดชอบ เจตคติและแรงบันดาลใจใน

การแสวงหาความรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุนผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้พัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่มีแรงกระตุ้นมุ่งสู่จุดมุ่งหมายย่อมมีลักษณะที่มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ดังนั้น การเรียนการสอนในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็จะมีประสิทธิผลมากขึ้นเมื่อทำให้ผู้เรียนมีเป้าหมายการเรียนคือความสำเร็จ Holec (1981) และ Dickinson (1987) กล่าวย่ำว่าแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนแบบพึ่งพาตนเองว่าเป็นการเรียนรู้แบบอิสระที่ผู้เรียนสามารถใช้กลวิธีและรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตัวในการศึกษาหาข้อมูลที่ตนต้องการซึ่งจะสามารถประยุกต์ลักษณะการเรียนรู้แบบนี้ให้เป็นทักษะที่ติดตัวและนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการปลูกฝังและสร้างเสริมการเรียนแบบพึ่งพาตนเองให้กับผู้เรียนจึงถือเป็นเป้าหมายของการศึกษาที่ครูผู้สอนหรือนักการศึกษาควรกระทำ (Mcdevitt, 1997)

ในการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่าการเรียนแบบพึ่งพาตนเองมีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้และกลวิธีในการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน ดังที่ Kinsella (2002) เน้นถึงรูปแบบ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนชื่นชอบ ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปสำหรับผู้เรียนแต่ละคนและหากผู้เรียนสามารถตระหนักถึงวิธีการแสวงหาความรู้เองตามความสนใจและความสามารถของตนก็จะเป็นการดีสำหรับผู้เรียน Krashen (1985) และ Wenden (1998) ให้แนวคิดในการที่จะสร้างเสริมการเรียนแบบพึ่งพาตนเองโดยเน้นที่ เจตคติ ความเชื่อของผู้เรียนเองเป็นส่วนสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากความวิตกกังวลและความเชื่อมั่น ในทำนองเดียวกัน Domyei (1998) มองว่า การสร้างเสริมการเรียนแบบพึ่งพาตนเองมีผลมาจากการกระตุ้นที่เกี่ยวข้องกับความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมาย ความสนใจ ความพยายามในการกระทำที่มีทิศทางและความพึงพอใจในงานที่กระทำ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการกระตุ้นและความสำเร็จของการเรียนรู้ Brown (1987) สรุปว่าการเรียนแบบพึ่งพาตนเองเกิดขึ้นได้จากความสัมพันธ์ระหว่างแรงกระตุ้นกับเจตคติของผู้เรียนที่จะสร้างความภาคภูมิใจในตนเองและส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน

แม้ว่าได้มีการศึกษาแนวคิดการเรียนแบบพึ่งพาตนเองในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศแต่ในการนำมาปฏิบัติ วิธีการที่จะสามารถนำเอาแนวคิดหรือหลักการเกี่ยวกับการเรียนแบบพึ่งพาตนเองมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดผลสูงสุดในทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในฐานะภาษาต่างประเทศที่ผู้เรียนมีความแตกต่างในพื้นฐานทางภาษาและมีโอกาสน้อยมากในการเข้าไปสู่ตัวภาษา จากประสบการณ์ของผู้วิจัยเองที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมารวมกว่ายี่สิบปี ได้มองเห็นว่า หากจะพัฒนาตัวผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าภาษาอังกฤษได้อย่างดีต้องอาศัยการอ่านซึ่งเป็นแหล่งความรู้เดียวในการเพิ่มพูนและพัฒนาทักษะต่างๆ ทางภาษาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญมากในการรับรู้และ

เรียนรู้ทั้งองค์ความรู้และตัวภาษาและเป็นเครื่องมือที่จำเป็นที่สุดที่จะช่วยให้ผู้อ่านแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง (สุรัช บุนยญาสุทธิ, 2544) และ ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญมากที่สุดสำหรับผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ เพราะมีโอกาสใช้ทักษะการฟัง การพูด และการเขียนภาษาอังกฤษน้อยกว่าการอ่าน นอกจากนั้นทักษะการอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่งในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเนื่องจากการอ่านทำให้ความรู้แตกฉาน ก่อให้เกิดทักษะทางการคิด เพิ่มพูนสติปัญญา สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ซึ่งจะนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนั้นยังเป็นเครื่องมือในการรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เนื่องจากเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร ตำราเรียน ประกาศ ฉลากคำแนะนำในการใช้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งการค้นคว้าหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพ จึงนับได้ว่าการอ่านเป็นหัวใจสำคัญในการศึกษาหาความรู้ให้มีประสิทธิภาพที่จะทำความเข้าใจในเนื้อหาสื่อต่าง ๆ ที่ปรากฏในชีวิตประจำวันของคนเรา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549) สอดคล้องกับกล่าวของปรุง พวงนัคคา (2541) และ Nation (2001) ได้แนะนำไว้ว่า แหล่งเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางภาษาและคำศัพท์ที่ดีที่สุดคือ การอ่าน ผู้ที่สามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมจะมีองค์ความรู้ในเรื่องนั้น ๆ และมีการพัฒนาคำศัพท์อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการอ่าน Nation (2001) ยังกล่าวเน้นอีกว่า ทักษะการอ่านสามารถพัฒนางคำศัพท์ของผู้อ่านได้ถึง 74% เมื่อเปรียบเทียบกับทักษะอื่น ๆ ที่ผู้เรียนเข้าถึงและหากมีการอ่านเรื่องที่คล้ายๆกันหรือใช้ภาษาในบริบทที่เหมือนกันซ้ำ ๆ ยิงจะทำให้การเรียนรู้ภาษาและคำศัพท์เฉพาะทางมากยิ่งขึ้นซึ่งเป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีองค์ความรู้และคำศัพท์ในสาระหรือสาขาเฉพาะและจะเป็นการเตรียมผู้เรียนให้เข้าสู่อาชีพเมื่อเรียนในระดับสูงขึ้นอีกด้วย ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยคุณลักษณะของการอ่านเชิงลึก (Narrow Reading) ดังที่ Krashen (1981, 1985) ได้เสนอแนวคิดนี้ไว้ กล่าวคือ การอ่านเชิงลึก เป็นการอ่านบทอ่านที่มีเนื้อหาอย่างเดียวกัน สาระที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งการอ่านเชิงลึกจะสามารถพัฒนาการอ่านของผู้อ่านทั้งในตัวละครและคำศัพท์ เนื่องมาจากผู้อ่านได้อ่านสาระในบริบทที่คุ้นเคย คือมีความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้นๆซ้ำๆจะช่วยทำให้เข้าใจในสาระนั้นมากขึ้นและพื้นฐานความรู้เดิมหรือสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้วจะก่อประโยชน์ต่อการอ่านในสิ่งที่ตนเองชอบและวงคำศัพท์ที่เจอซ้ำ ๆ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่อ่าน และสามารถหลีกเลี่ยงในเรื่องความซับซ้อนและยุ่งยาก ในขณะเดียวกันการอ่านเชิงลึกได้ผสมผสานแนวคิดของการสอนที่เน้นสาระโดยใช้ ตัวสาระไปช่วยเป็นกลไกในการเรียนรู้ภาษาที่สอง นอกจากนี้ Krashen (1985) ยังกล่าวอีกว่าหากผู้อ่านได้อ่านเพียงหัวเรื่องเดียวหรือข้อมูลที่อยู่ในบริบทที่คุ้นเคยซ้ำ ๆ ยิ่งอ่านมากก็ยิ่งเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ยิ่งทำให้มีพื้นฐานความรู้และวงคำศัพท์ เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ สาระจากแนวคิดนี้ได้ถูกประยุกต์นำเอาไปเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติของการเรียนการสอนภาษาและเป็นบรรทัดฐานของตำราต่าง ๆ ในการเลือกสาระเนื้อเรื่องและหัวข้อสำหรับการอ่านและเป็นแนวทาง

ในการเขียนตำราให้สอดคล้องกับระดับองค์ความรู้ทางภาษาของผู้เรียน สรุปได้ว่าการอ่านเชิงลึกจะทำให้ผู้อ่านหรือผู้เรียนลดปัญหาในการอ่านเนื่องจากผู้อ่านได้เรียนรู้สาระและคำศัพท์ในบริบทที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนมากขึ้นการเรียนรู้โครงสร้าง คำศัพท์ที่ถูกต้องและสมบูรณ์ในบริบทที่ซ้ำ ๆ กันจึงทำให้ลดปัญหาในการอ่านที่ต้องอ่านสิ่งใหม่ๆ มากเกินไปและการอ่านเชิงลึกยังส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความจำที่ทนทานในสิ่งที่ตนเองอ่าน ดังนั้นพอจะสรุปได้ว่าผู้เรียนสามารถตระหนักและจดจำสาระได้ดียิ่งขึ้นจากการอ่านเชิงลึก

ในประเทศไทย บริบทการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนไม่ประสบ ความสำเร็จเท่าที่ควรอันเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญหลายประการ ได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากตัวครูผู้สอน ผู้เรียน เทคนิควิธีการสอน หลักสูตรและจุดมุ่งหมาย และจากการวิจัยสำรวจปัญหาของกรมวิชาการ (2544) พบว่า สาเหตุสำคัญคือผู้เรียนขาดความสนใจ ไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการเรียนภาษาอังกฤษทำให้ขาดความกระตือรือร้นก่อให้เกิดความไม่สนใจและความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม ตลอดจนสภาพแวดล้อมในการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษเพียงในชั่วโมงเรียน นอกเหนือจากนั้นใช้ภาษาแม่ในการสื่อสาร ปัญหาที่เกิดจากตัวครูผู้สอน คือครูผู้สอนยังคงใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ ใช้สาระบทอ่านไม่น่าสนใจ ไม่ทันสมัย ไกลตัวผู้เรียน หรือสาระที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย จึงทำให้ผู้เรียนไม่สนใจอ่านบทเรียน อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษา ต่างประเทศต่ำกว่าเกณฑ์

แม้ว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยได้มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่จะสร้างเสริมผู้เรียนแบบพึ่งพาตนเอง และพัฒนาทักษะการอ่าน แต่ผู้เรียนหลายระดับยังมีปัญหาในทักษะการอ่านและการเรียนแบบพึ่งพาตนเองโดยในระดับอุดมศึกษามีข้อมูลที่แสดงว่าผู้เรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนแบบพึ่งพาตนเองและการอ่านซึ่งพบจากผลงานวิจัยดังนี้ Rakchanok Saengpakdeejit (2002) ที่ศึกษาการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพโดยการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองที่ศึกษากับนักศึกษาแผนการเรียนต่อเนื่องชั้นปีที่ 1 ที่ได้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ภาษาอังกฤษ 3 (02201) ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2544 มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งปัญหาที่ผู้วิจัยค้นพบคือผู้เรียนมีพื้นความรู้ภาษาอังกฤษ ไม่เพียงพอที่จะสามารถอ่านบทความภาษาอังกฤษต่าง ๆ ได้เข้าใจ ขาดความเชื่อมั่นที่จะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร นอกจากนั้นจากผลงานวิจัยของ Benjawan Chaiwich (2006) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้เรียนที่เรียนแบบพึ่งพาตนเองกับการพัฒนาการอ่านของผู้เรียนระดับปริญญาตรี และเฉลิมชัย วงศ์รักษ์ (2552) ที่ศึกษาประสิทธิภาพของกลวิธีการอ่านเชิงลึกต่อการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจและแรงจูงใจในการอ่านของนักศึกษาชั้นปีที่สอง และชั้นปีที่สามจำนวน 56 คน

จากแนวคิดหรือองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบพึ่งพาตนเองและการอ่านเชิงลึกที่ได้กล่าวในเบื้องต้นนั้น จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ที่คืบหน้าจะเกิดขึ้นได้ในตัวผู้เรียนหากผู้เรียนมีเจตคติหรือแรงจูงใจในการเรียนรู้สิ่งนั้นและจากความสัมพันธ์อันนี้ทำให้ผู้วิจัยมีแรงบันดาลใจที่จะนำเอาแนวคิดทั้งสองมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพโดยมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนารูปแบบการสอนที่จะสามารถพัฒนาศักยภาพการเรียนแบบพึ่งพาตนเองโดยอาศัยคุณลักษณะของการอ่านเชิงลึกซึ่งเริ่มต้นจากการสร้างเจตคติและความสนใจในการอ่านจนนำไปสู่การพัฒนาตนเองในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถในการแสวงหาองค์ความรู้ด้วยตนเองอันเป็นเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนแบบพึ่งพาตนเองที่จะทำให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านอันจะส่งผลไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. คำถามการวิจัย

2.1 คำถามการวิจัยหลัก

รูปแบบการสอนเพื่อสร้างเสริมผู้เรียนแบบพึ่งพาตนเองโดยใช้กลวิธีการอ่านเชิงลึกที่มีประสิทธิภาพมีลักษณะเป็นอย่างไร

2.2 คำถามการวิจัยเฉพาะ

2.2.1 รูปแบบการสอนเพื่อสร้างเสริมผู้เรียนแบบพึ่งพาตนเองโดยใช้กลวิธีการอ่านเชิงลึกที่มีประสิทธิภาพมีองค์ประกอบและขั้นตอนอย่างไร

2.2.2 รูปแบบการสอนเพื่อสร้างเสริมผู้เรียนแบบพึ่งพาตนเองโดยใช้กลวิธีการอ่านเชิงลึกมีผลต่อการสร้างเสริมคุณลักษณะการเรียนแบบพึ่งพาตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเจตคติต่อการเรียนแบบพึ่งพาตนเองอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อสร้างเสริมผู้เรียนแบบพึ่งพาตนเองโดยใช้กลวิธีการอ่านเชิงลึกในโรงเรียนมัธยมศึกษา

3.2 เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อสร้างเสริมผู้เรียนแบบพึ่งพาตนเองโดยใช้กลวิธีการอ่านเชิงลึกในโรงเรียนมัธยมศึกษา

4. สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิดการเรียนแบบพึ่งพาตนเอง แนวคิดการอ่านเชิงลึก ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม ทฤษฎีสรคณิยม ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนเพื่อสร้างเสริมผู้เรียนแบบพึ่งพาตนเองโดยใช้กลวิธีการอ่านเชิงลึก ในห้องเรียนภาษาในบริบทโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีผลดังนี้

4.1 คุณลักษณะในการเรียนแบบพึ่งพาตนเองของผู้เรียนหลังเรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านเชิงลึกสูงกว่าก่อนเรียน

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาโดยเฉพาะความรู้ในวงคำศัพท์เฉพาะสาระสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

4.3 เจตคติของผู้เรียนต่อการเรียนแบบพึ่งพาตนเองกับการอ่านเชิงลึกในห้องเรียนภาษาในบริบทโรงเรียนมัธยมศึกษาหลังเรียนอยู่ในระดับมาก

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนเพื่อสร้างเสริมผู้เรียนแบบพึ่งพาตนเองโดยใช้กลวิธีการอ่านเชิงลึกในห้องเรียนภาษาในบริบทโรงเรียนมัธยมศึกษา

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะในการเรียนแบบพึ่งพาตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเจตคติต่อการเรียนแบบพึ่งพาตนเองกับการอ่านเชิงลึก

6. ขอบเขตของการวิจัย

6.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อสร้างเสริมผู้เรียนแบบพึ่งพาตนเองโดยใช้กลวิธีการอ่านเชิงลึกสำหรับผู้เรียนมัธยมศึกษา

6.2 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

ระยะที่ 1 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เพชรบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จังหวัดเพชรบูรณ์

ระยะที่ 2 ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เพชรบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จังหวัดเพชรบูรณ์

ระยะที่ 3 ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จังหวัดเพชรบูรณ์

6.3 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยศึกษากลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละระยะของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ที่ใช้ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและการสร้างรูปแบบการสอนคือ ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยเพชรบูรณ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 120 คน ที่เรียนวิชาการอ่าน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน

ระยะที่ 2 ที่ใช้การทดลองเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนคือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 1 ห้องเรียนมีนักเรียน จำนวน 40 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จากห้องเรียน 4 ห้องเรียน ที่เรียนวิชาการอ่าน ใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

ระยะที่ 3 ที่ใช้การขยายผลและยืนยันผลของรูปแบบการสอนคือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5/6 โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่เรียนรายวิชาการอ่าน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน จำนวน 40 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จากห้องเรียนปกติ 11 ห้องที่ผู้เรียนมี ระดับผลการเรียนคละกันคือ เก่ง ปานกลาง อ่อน ใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

6.4 รายวิชาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นรายวิชาการอ่าน

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 การเรียนแบบพึ่งพาตนเอง (Learner Autonomy) หมายถึง กระบวนการเรียนในระดับสูงที่ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเลือกเรียน มีความรับผิดชอบ การคิดแก้ปัญหาและคิดวิเคราะห์ ซึ่งมีความซับซ้อน ผู้เรียนสามารถสะท้อนความนึกคิด กำหนดเป้าหมาย วางแผน ประเมินผล เลือกใช้รูปแบบ กลวิธี กิจกรรมในการเรียน อุปกรณ์ สื่อ แหล่งค้นคว้า ซึ่งเกี่ยวข้องกับเจตคติ ศักยภาพของผู้เรียน ครูผู้สอนเป็นเพียง ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการเรียนที่มีประสิทธิภาพ

7.2 คุณลักษณะผู้เรียนแบบพึ่งพาตนเอง (Characteristics of autonomous learners) หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกโดยพฤติกรรมต่อไปนี้ 1) การสะท้อนความรู้สึคนึกคิดของผู้เรียนเอง (Reflection) 2) การกำหนดเป้าหมายในการเรียน (Goal setting) 3) การวางแผนในการเรียน (Planning) 4) การประเมินผลในการเรียนรู้ (Evaluating learning) 5) การใช้รูปแบบและกลวิธีการเรียนรู้ (Learning styles and strategies) 6) การเลือกอุปกรณ์สื่อและกิจกรรมในห้องเรียน (Materials and classroom activities) 7) การเลือกแหล่งค้นคว้า (External resources) (Fenner และ Newby, 2000) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบพึ่งพาตนเองภายใต้กรอบแนวคิดของ Fenner และ Newby (2000) เพื่อสะท้อนลักษณะการเรียนแบบพึ่งพาตนเองในบริบทโรงเรียนหรือห้องเรียน

7.3 เจตคติต่อการเรียนแบบพึ่งพาตนเอง (Attitudes towards Learner Autonomy) หมายถึง ความรู้สึกและความรู้เชิงประเมินค่าต่อการเรียนแบบพึ่งพาตนเองของผู้เรียน โดยวัดได้จากแบบวัดเจตคติต่อการเรียนแบบพึ่งพาตนเอง ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของ Likert ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7.4 การอ่านเชิงลึก (Narrow reading) หมายถึง การอ่านบทอ่านที่มีเนื้อหาอย่างเดียวกัน สารที่คล้ายคลึงกันซึ่งผู้อ่านต้องทำการอ่านอย่างสม่ำเสมอเพื่อที่จะเปิดโอกาสให้ตนเองได้พบเห็น คำภาษาและคำศัพท์เดิม ๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะสามารถพัฒนาการอ่านของผู้อ่านทั้งในตัวละครและคำศัพท์ เป็นกลไกในการเรียนรู้ภาษาที่สองเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้เรียนที่จะพัฒนาการอ่าน เพื่อความเข้าใจโดยผู้เรียนจะเป็นผู้ที่เลือกสรรหาสารที่ตนสนใจมาทำกิจกรรมการอ่านเชิงลึก

7.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Learning Achievement) หมายถึง คะแนนความสามารถทางการเรียนรายวิชาการอ่านของผู้เรียนที่วัดได้จากแบบทดสอบแปลคำศัพท์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อทดสอบผู้อ่านรายบุคคลตามเนื้อหาสาระที่ผู้อ่านหามา

7.6 แบบทดสอบแปลคำศัพท์ (Translation test) หมายถึง แบบทดสอบการแปลคำศัพท์รายบุคคลโดยการให้ความหมายของคำศัพท์นั้น ๆ เป็นภาษาไทยตามความหมายหลักหรือความหมายตามบริบทที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ Nation (2001)

7.7 เกณฑ์ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน หมายถึงผู้เรียนต้องมี 1) พฤติกรรมในการเรียนแบบพึ่งพาตนเองหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อสร้างเสริมผู้เรียนแบบพึ่งพาตนเองสูงกว่าก่อนเรียน 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของผู้เรียนร้อยละ 80 ที่ใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อสร้างเสริมผู้เรียนแบบพึ่งพาตนเอง ผ่านเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 60 3) เจตคติต่อการเรียนแบบพึ่งพาตนเอง หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อสร้างเสริมผู้เรียนแบบพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับมาก

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

8.1 ได้รูปแบบการสอนที่ครูผู้สอนและนักการศึกษานำไปพัฒนาการอ่านและปลูกฝัง การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตในบริบทการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา

8.2 สร้างองค์ความรู้เพิ่มเติมในด้านการอ่านเชิงลึกและการเรียนแบบพึ่งพาตนเองกับ การสอนภาษาให้แก่สังคมวิชาการ

8.3 เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นผู้มีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ด้วย ตนเอง สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต